

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad, az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 5 ft., 1 órára 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 9 ft., 1/4 évre 6 ft., 1 órára 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egy sorra 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyitási sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADNYOMDA RESZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A szabadelvűpárt közgyűlése.

Az aradi szabadelvű párt tagjait van szerencsém a f. évi november hó 1-én délelőtt pont 11 órakor a Krispin-féle nagyteremben tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívni.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Az utolsó közgyűlési jegyzőkönyv bemutatása.

2. Elnöki jelentés.

3. Esetleges indítványok.

4. Tisztikar, végrehajtó bizottság és nagyválasztmány megválasztása.

Arad, 1895. okt. 30.

BOROSBENI,
pártelnök.

Arad szabadelvű párti polgáraihoz!

Arad, november 1.

A ma délelőttre egybegyűlendő pártértekezlet szükségét és fontosságát bővebben fejtegetnünk fölösleges. Azt mindenki tudja, hogy ha az egymással meghasonlott az igazság és szabadság ellenében hazánk ellenségeivel barátkozó különféle ellenzéki frakciók szám- és befolyásukban ma a kormányt alakító szabadelvű pártot tulszárnyalnák, akkor Magyarországon a rend, a békés fejlődés korszaka hosszú időre eltűnnék, hogy akkor ez országban az adott viszonyok között az alkotmányos kormányzat lehetetlenné válnék. Ez tény; ezt szóval, írásban tagadni lehet, de azért minden józan eszű ember — tartozék

bármely párthoz — szíve belsejében arról meg van győződve.

Ebből a tényből kifolyólag erkölcsi kötelességük levonniok a konzekvenciákat mindazon polgároknak, a kik meggyőződésüket az ellenzéki terrorizmussal, sajtójának vádaskodásaival szemben is nyíltan bevallani, s a közéletben ahhoz képest élni és hatni készek.

Ezen józanul gondolkozó, hazafiasan érző, Arad művelt közönségének óriás többségét képező polgártársainkhoz fordulunk most, azokhoz, kik a szabadelvű pártba történt nyílt belépések által az egyedül helyes és a haza javára nézve egyedül üdvös elveiket politikai bátorságuk dokumentálása által városunkban is végleges győzelemre juttatják.

Azon polgártársainkhoz fordulunk, kik velünk egyek nem csak a „hit“-ben, hanem az „akarásban“ is. Mert akarni és tenni kell a szabadelvű párt minden bevallott tagjának külön-külön a maga részéről annyit a mennyit csak tehet, mert hiábavaló a nagyszám (és meddő a tömeg hatása, ha nem élteti azt minden egyes tagjának egyéni tevékenysége. Mint a hogy az anyagi világban az atomok különböző irányu mozgása hozza létre az ellenállhatlan elementáris erőnyilatkozatokat, úgy a közélet fejleményeiben a fokozott és egyirányu egyéni tevékenység a döntő momentum.

Ne kicsinyelje senki az ő személyének jelentőségét, ne mondja a közömbösek stereotyp szavaival: „lesznek ott elegenden“

nálam nélkül is megtörténhetik. Ha mind így beszélnek, akkor mi hasznát látnók az óriási intellektuális és számbeli tulsulyoknak? a küzdőtéren nem érnék föl az ellenpártnak egy külvárosi csárda asztaltársaságával sem. Utasítsa el magától Arad szabadelvű polgársága a többség és az uralkodó párt hagyományos defektusát, a közönyt, mely rendszerinti oka az akcióképesége gyöngülésének s a negatív irányu, az eszközeiben ép oly kevéssé változatos mint céljai iránt tájékozott törpe minoritás térfoglalásának.

Jelenjék meg a mai pártgyűlésen Arad szabadelvű párti polgárságának minden tagja s vegyen részt a közös akcióban, mely Arad közéletének irányítását és vezetését visszahelyezendő lesz a polgárság ama körébe, mely a vezérszerepre erkölcsi és anyagi tulsulyánál fogva egyedül hivatott.

BELFÖLD.

Az országgyűlési szabadelvű párt csak a jövő hét folyamán teszi tarácsozásainak tárgyává a jövő évi állami költségvetés előirányzatát. A költségvetés általánosságban nem kerül tárgyalás alá az értekezleten; ama viszonyl fogva ugyanis, mely a párt és a kebeléből alakult kormány közt fennáll, nem lehet kérdés tárgya a költségvetésnek általánosságban való megszavazása a pártra nézve. A párt értekezletein osakis az egyes költségvetési fejezetek kerülnek tárgyalás alá.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Halottak napján.

Az ólomszürke ősz ködben
Susogva hull a sűrű zápor;
S mesés danával sir a szellő
A távolságnak távolából.

A sírok hangtalan honában
Felzúg a csendes miserere,
S mintha a hant minden lakója
A néppel együtt énekelne.

Zajos lesz a kápolna, kriptá,
A sírok életet lehelnek,
S a láthatatlan szellemárnyak
Órjító légi tánczra kelnek.

S amint a lelkek nagy csapatja
A semmiségbe szerte szárnyal,
A fűzfák rája bólogatnak
Földig hajolva, megadással.

S ahogy a mécsék lángja gyúl ki,
Megmozdulnak a sirkeresztek,
És megjelennek fenn a légben
Akiket annyian szerettek.

Akikért annyian rajongtak,
Kiket annyian megsirattak,
Akikért annyi ajk esengte
Az üdöhozó örök nyugalmat.

S midőn az éj leszáll a földre
A zaj csak akkor csendesül le,
A láng kialszik, pislá kócza
Itt, ott, amott a sirra dülve...

A végső fohász is eloszlik
Sötétjébe a végtelenség,
A sírok némák lesznek és a
Halottak újra elpihennek.

Hrabovszky Lajos.

A nagyságos ur haldoklik.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

Írta: Cserzy Mihály.

Ellécska ott tült az ablak mélyedésben egy piros zsölleszéken és himezett. A különféle délszaki növények majdnem egészen eltakarták ezt a tizenhárom éves babaieányt; csupán hajának aranyfárgás fénye vilánt meg olykor, a széles levelű, élénk virágok közül a pajkoskodó tavaszi napsugárban.

— Ella!...
Vékony, kellemesen csengő női hang rez-

gett át a szoba illatos levegőjén — mire Ellécska felütötte piczi fejcsokáját és okos nagy szemével kérdően bánt az édes anyjára. A kis Elluska mamája ott állt az ajtó-küszöbön és egy pillanatig elragadtatással nézte ezt a nyulánk, egészségesarozu gyermeket.

— Jöjj édes fiam, elmegyünk Béla bácsihoz.

Ella összeráncszolta vékony szemöldökeit és úgy tett, minha nem volna inyére ez a parancs.

— Én is menjek anyuska?

— Igen, igen, ma te is jössz. Keresztatyád nagyon beteg, és látni óhajtsz...

A kis leány ártatlan, szelid lelkében erre a névre olyan gyűlöletes érsés támadt, mely undorral töltötte el szívet az iránt a mogorva, beteges arozu, köhögős ember iránt, akihez az édes anyja mindenáron bizonyos rokoni kötelességgel akarta oda kötni... És miért? Sokszor elgondolkozott ezen a kis leány, de nem tudta megérteni azt a különös okot, amiért az édes anyja olyan nagy tiszteletre és szeretetre ösztönözte az iránt az ember iránt, akinek soha nem volt hozzá egy jószágos tekintete, egy szelid szava. Amiért talán keresztapjának választotta a kis anyuska, azért most ő úgy tisztelje és szeresse, mintha közeli rokona lenne? Nem, ezt nem teheti... Ő gyűlöli és haragszik arra a kopasz fejű, rideg emberre, aki valahányszor eljött hozzájuk,

Választon.

Arad, október 31.

(—s) Az egyházpolitikai reformok megvalósítása immár teljesen befejezett dolog. Eme nagyjelentőségű ténynek épp úgy magától kell vonni a consequentiákat politikai pártviszonyaink terén, mint ahogy a reformok kezdeményezése annak idején változásokat előidézett. A liberális nagy kérdésnek fölvetése választó vízként hatott az ország minden rendű politikai elemeire, úgy hogy parlamenti pártjaink is ehhez képest valóságos bifurcation mentek keresztül.

A szabadelvű pártból kiléptettek így alkották meg a Szapáry frakciót, a függetlenségi párt hasonlóképpen a liberális elvi jelentőségű kérdése miatt szakadt két táborra csak a nemzeti párt volt az amely egységét megőrizte azon egyszerű okból, mert ott a liberális reformokat nem tették elvi kérdéssé, jól érezvén azt, hogy e pártnak csekély létszáma mellett annak kettészakadása egyjelentőségű volna megsemmisülésével.

A liberalizmusnak befejezett győzelme kell, hogy végleges alakulást idézzon elő politikai pártviszonyainkban. Vagy belenyugszik valaki a liberális győzelmébe s elfogadja annak vívmányait, mint megváltozhatatlan tény, vagy pedig tovább szándékozik folytatni az áldatlan küzdelmet. Ezért azok, akik a nemzeti pártban és a pártonkívüliek sorában tovább is ellenzéki alapon akarnak maradni, kénytelenek lesznek a klerikális néppárt szolgálatába állani, mert a szabadelvű elemek az ellenzéken nem birhatnak akcióképességgel nem lévén támadó pontjuk a kormány és pártja ellenében.

Sem az agrár érdekek, sem az u. n. nemzeti aspirációk nem szolgálhatnak ellenzéki álláspont alapjául, mert a Bánffy kormány programjában minden téren, a vasúti politikától kezdve a hitelpolitikáig, a földművelésügyi intézkedésektől a gazdasági szakoktatás fejlesztéséig, a visszábrázolás és hajózás gyökeres reformjától a fillokszera ellen folytatott küzdelem szervezéséig, minden intézkedés a földművelési érdekek védelmére és emelésére szolgál, a nemzeti vívmányok pedig szintén minden téren érvényesülnek, amiről a czim és czimer kérdések naponkinti tisztázása, s a magyar államiség folyton behatódó és külterjesebb érvényesülése tesz tanubizonyítást.

Ezért mondjuk, hogy ha az Apponyi és Szapáry párttörödékek magukba szállanak és a szabadelvű nevet nemcsak hangsúlyozni, hanem megérdemelni is akarják, az 1867-iki kiegyezéshez pedig nemcsak formailag, hanem lényegileg is hűvek óhajtanak maradni, akkor kénytelenek lesznek bevallani, hogy vagy tisztán személyes politikára vagy a néppárthoz való csatlakozásra vannak kárhóztatva, ha az ellenzéken akarnak maradni. Mert egy-egy állítólagos választási visszaélés vagy egy-egy rendelet állítólagos sérelme nem nyújt sem jogalapot külön párt alakításra, sőt sem az agrár, vagy más érdekek ezeknek a törödékeknek külön állását vagy ellenzéki működését szükségessé vagy hasznossá nem tesz, — ezért vagy új magatartást, esetleg programot, vagy a néppárthoz való csatlakozást kell tőlük várni, ha t. i. ellenzéki pártállásukon megmaradnak.

A mérközés.

— Szabadelvűek és klerikálisok. —

Vasvármegyében október 29-én történtek meg a megyebizottsági tagválasztások, olyan izgatottság mellett, aminőre még eddig nem volt eset, mert a pápság ebbe a választásba is belevitte agitációját. Így aztán több helyen többséget szerzett a néppárt jelöltjeinek, de a szabadelvű párt győzelmét ez nem csökkentette, mert számszerű ereje a régiiben maradt.

Pinka-Mindszenten a törvényhatóság bizottsági tagjainak választása igen nagy hullámzásokat vert fel. Ót plébános és egy káplán a legféltetlenebbül isgatott a kerületben és nyilván annak lehet tulajdonítani, hogy az egyik néppárti jelölt, Orbán Dániel pinka-mindszenti parasztember számos tanu jelenlétében a következő programot fejtette ki:

— Nem kell nekünk király, hanem köztársaság, de nem olyan mint Franciaországban, hanem olyan, ahol a parasztok uralkodnak.

Erdekes, hogy Orbán Dániel, a köztársasági paraszt, Eberhard József korocsfai és Czédéra Mátyás szentkirályi plébánossal együtt lépett fel jelöltül és a két plébános, valamint a kerületbeli összes papok mindent elkövettek megválasztása érdekében. Orbán a nevezett papokkal és egy Gombás András nevű korosmárossal együtt csakugyan meg is választották. Orbán Dániel ellen a vizsgálótörögtön megindították.

Hogy milyen természetű papi izgatás folyt Mindszentben, kiténik abból, hogy a választás napján a választás színhelye közelében egy idegen pap imádságokat mondott a népnek; azután pár embertől körülvéve imádkozott.

között. Azután néppárti nyomtatványokat osztogatott, miközben oly izgatottság keletkezett s oly veszélyes fenyegetések hangzottak el, hogy a rend fenmaradása a legnagyobb veszélyben forgott.

A rabbinizmus.

Vehajah bechasson lineores
Ufoalo lenicsoos uvaaru.
Senoham jachdav veon mechabbek.
(Jezaiás 1, 31.)

„Az erős kőcsozá fog válni, műve pedig tűz-szikrává, mely lángba borítja mind a kettőt, de senkisé fogja oltatni“.

Igy hangzik magyarul e sorok homlokzatán eredeti nyelvben olvasható hatalmas mondata Jezaiás prófétának, melynek dörgő hangja igen alkalmas arra, hogy utat törjön magának azok füleibe, kik a régi világnézetekhez ragaszkodnak, azokat minden áron fentartani törekednek.

Vannak intézmények úgy a zsidóknál, mint más felekezeteknél is, melyek a sötétségnek, a szellemi rabszolgaságnak korzakarából kisértétként benyulnak az észszerű szabadság világos aerájába, hol a szellemek békői szétmálnak az igazság fényétől megvilágított területeken.

Nem tagadhatni ugyan, hogy a rabbinizmus, mely a tálmudot megalkotta, abba oly elveket is ültetett, melyek által más felekezeteket az általános emberszeretetet és vallási toleranciát illetőleg évezredekkel túlszárnyalta, amit a többek közt az általa felállított alapelv is, mely szerint valamennyi népek, vagy felekezetek erényesei az örök üdvösségben részesülnek, eléggé dokumentálja.

De igaz az is, hogy a rabbinizmus sok lényegtelen és csekélységet a legnagyobb fontossággal tárgyalt, a szabadabb mozgást a zsidóságban akadályozta, a szertartásokat pedig nagyon is ápolta és fejlesztette; perzsiai környezetéből különféle balnézeteket és gyakorlatokat felvett, és hogy végre a zsidóságnak a más felekezetek irányában való különállását létesítette és az ezekkel való érintkezést nagyon megnehezítette. De ez nem volt célja szent vallásunknak, melynek rendeltetése majdan a népek mindnyájával a testvéri szövetséget megkötni, a mint ez a próféták könyveiben több helyen kijelentetik.

A rabbinizmus merevsége még ma is erősen tartja magát, minthogy a suloham aruch álláspontjáról még ma sem akar letérni. Ezen

olyan kiállhatatlanul viselte magát ő vele meg a mamájával is szemben.

Jól emlékszik, ezelőtt hónapokkal fényes hintóban járt hozzájuk, majdnem minden nap és éppen úgy beszélt, úgy rendelkezett, mintha ő lett volna a házigazda. Egyszer a mamája szép kis frou-frou akart vágni abból a sárga színtű, selymes hajból és az a csunya bácsi minden indok nélkül, határozottan megtiltotta azt. Azután meg olyan ideges, kötekedő volt; nem tetszett neki semmi. Ő vele is olyan durván, mogorva hangon beszélt, nem úgy, mint az ő kedves apuskája, aki ha haza szokott jönni pár napi távollét után, üzleti dolgait végezve, olyan szeretetteljesen meg szokta simogatni és csókolgatni azt az úde, pufók kis aracsokkát.

Es föltette magában, hogy ő nem megy el ő nem bir annak a csuf embernek az arcába nézni. Eddig is egyedül szokta meglátogatni az anyuska, miért menjen ő épen ma?

Nem, és nem fog elmenni. Durószasan belelátta a himzötűt a szövetbe és keserű hangon szólt az anyjának:

— Anyuskám én itthon maradok. Szeretném bevégezni a himzést.

A szép fehérarcu, molett asszonyka nem válaszolt. Merőn bámult ki a napugaras, fényes tavaszi délutánba és azon gondolkodott, vajjon ki fogja pótolni ezt az együgyű, vén strohmann, aki olyan figyelmes volt iránta mindenkor, és soha nem tudta volna megtagadni kívánságait.

— Anyuskám, szólt most már egészen kérő hangon a kis Ella,

— Nos,

— Ugy-e itthon maradhatok kedves anyuskám? . . . Igen?

— Nem lelkem, jönnöd kell okvetlenül. Csak siess, ne késlekedjél — türelmetlenkedett Ellácska mamája.

A kis leány megrezzent erre a türelmetlenkedő hangra, letette a himzést és az imént támadt érzés keserűségével, szótlanul ment át a másik szobába.

— A pepita ruhádat vedyed föl édes — szólt utána az anyja.

— Azt a csúnyát? — fordult vissza a kis lány méltatlankodva.

— Talán csak nem fogsz világos ruhában látogatást tenni egy nehéz betegnél?

Ellácska fölvette a pepita-ruháját, fejege lenge, egyszerű szalmakalapot tett a fejére, mely alól vastag fonatban nyult le sárgás haja, s azután bement az anyjához.

— Kéz vagyok anyuskám.

A szép asszony megigazította a kis lány kalapját, azután még egy futó pillantást vetett a magas álló — tükörbe és eltávoztak.

Az a nagy, komor épület, melynek hatalmas kapuján két sárgaréz oroszán fej fénylett, most olyan ridegnek, kihaltnak tűnt fel a kis leány előtt. Az alakok, mint megannyi lecsukódott szemek sötétlettek az alkony át-

tetsző, szürke homályában. Nem tudta hirtelen megérteni ezt a szokatlan mély csendet, ezt a kínos levertséget, mely ott borongott a kastélyszert ház bensejében. Ugy érezte, mintha a keserűség, mely a lelkén ült el akarná fojtani a lélekzetét. Szeretett volna sirni, hogy megkönnyebbüljön, hogy az alól az ostoba érzés alól felszabadítsa érzékeny, kis szívét, mely most ólomulylyal nehezedett rá. Olyan jó lett volna mostan visszafordulni, ott hagyni az édes anyját, és futni vissza az apuskához, hogy ott kiönthesse szívének panaszos fájdalmát.

Már szólni is akart a kis anyuskának, hogy ő vissza megy, — már ott volt kicsi ajkán a szó, amidőn a széles, üvegezett folyosón egy egyenruhás szolga jelent meg, aki mélyen meghajtotta magát és kezét csókolta az asszonynak.

— Mi újság Sándor? — szólt izgatottan az asszony.

— Rossz, nagyon rossz újság van nagyságos asszonyom.

A szolga kinyitotta a lépcső ajtaját és előre bocsajtotta a vendégeket. Azután halk hangon tette hozzá:

— Már dél óta haldoklik a nagyságos ur.

A vastag, süppedős szőnyegen neztelenül lépkedett föl a nő. Arcán a rettenetes izgalom halványága ült.

— Sándor, maradjon Ellával az elfogadóban, míg kijövök — szólt lassu hangon az

mi, melyet Károly József rabbi a tizenhatodik században szerkesztett az akkori viszonyokhoz képest észszerű lehetett; de megfelel-e a mai viszonyoknak is?

Bizony nem fog az az izraelita valláson csorbát ejteni, ha a „non possumus“-ra való helyezkedést illetőleg más felekezettel nem utánoz a rabbinizmus.

A mi a házasságkötésnél divó szertartást illeti annak sem a pentateuchban, sem a próféták könyveiben, sem a hagiographában, azaz az egész szentírásban semmi nyoma sincs. Így tehát nem is felel meg az igazságnak, hogy ez „kedász Mo seh bejiszrad.“ Ilyen fénkölt firmát nem lett volna szabad bitorolni, mert ezen szertartás valóban csak „kedász rabbonim.“ Most már kérdelem: micsoda merészség kell ahhoz, ezt alaptörvénynek nevezni?

A „non possumus“ álláspont a tálmudban felállított elvvel sem fér össze; mely elv szerint a régebbi korszakban fenállott forum szabványait minden utána következő forum a későbbi korszakban megváltozott viszonyokhoz alkalmazkodva megváltoztathatja. A mint csakugyan a rabbi még olyan törvényeket is, melyeket Mózes megállapított a bekövetkezett körülményekhez képest megváltoztattak. A mit a tálmud így fejez ki: „Jiftach bedoro kisemuel bedoro!“

Ismétlem: nagyobb dicsőségére válna a mai rabbinizmusnak, ha egy más felekezet „non possumus“ elvét nem vallaná.

SZILÁGYI ALBERT.

IDÓJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 788.2 milliméter. délután 2 órakor 784.1 milliméter. Kémérsék: reggel 7 órakor C° + 9.1, délután 2 órakor C° + 9.0. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 2. délután 2 órakor EN. 2. Felhőzet: reggel borult, esik, délután borult, esik. Csapadék az utóbbi 24 órában: csepegett.

Lueger.

— Haugok Magyarország ellen. —

A bécsi antiszemita Lueger polgármesterré választásának az öröme nagy gyűlést tartottak tegnap a Wimberger hotelben; a gyűlésen több szónoklat volt Lueger megválasztásának a dicsőítésére.

Maga Lueger is beszélt s minékutána kiemelte, hogy ő a nép kebeléből került a császárváros élére, azt a reményét fejezte ki, hogy az uralkodó a reá esett választást meg fogja erősíteni. A birodalom legelső kereszténye — ugymond — a császár, meg fogja hiasítani a ma-

inashoz; majd pedig lehajolt a félős kis lányhoz és megsimogatta az arcát.

— Maradj itt drágám mindjárt kijövök.

A szolgál bevezette a kis lányt a pazarfényű terembe, fölnyitotta az ablakredőket, és egy fonteillal kínálta meg. A leszálló nap pirba hajló sugarai beözlöltek a szárnyas ablakokon s ráyerődtek a halogány, arczu lánykának sárgás hajára. Az bágyadtan hátravetette magát a puha bársony-székre s elmélázva nézte az alkonyi fenséges haladókását.

E közben újra megmozdult szívében az a piszkos, fekete gyanu, mely mindegyre sötétebb színben tüntette föl az édes anyát, s amely olyan oszadatos részvétet ébresztett lelkében a jószívű, gyengéd apa iránt. A tizenhárom éves gyermekleány öntudatának: oszadatos érettségével váltakoztak a gondolatok, melyek mindegyre élénkebb színben tárták föl előtte a multat, hol föllevenedni látta mindazokat az apró jeleneteket, mik nyilvánvalóvá tették előtte az édes anyja bűneit.

Ezeknek a fájó érzéseknek a sulya alatt bágyadtan alá hanyatlott a kis lány feje, kéje s nagy fényes szemei hirtelen megteltek panaszos könnyekkel.

Ebben a perczben megnyílt a szomszédos terem ajtaja s a leomló selyem függönyök között a szép, fiatal asszony alakja jelent meg.

Ella visszanezett. — Mintha villamos áram futott volna át tagjain — megressketett. Az

gyarok alatt mosáskálódásait.

Utána Schneider beszélt s a Magyarország ellen való heves kifakadások egész sorozata után azt indítványozta, hogy hódolótáviratot intézzenek az uralkodóhoz, és hozzátette, hogy a táviratot maga fogja feladni, mert megtörtént már, hogy ilyen dolgok nyomtalanul eltűntek, s a tapasztalat okossá teszi az embert.

A gyűlés ugy Lueger, mint Schneider beszédét nagy tetszéssel fogadta s hozzájárult Schneider indítványához.

A Times Lueger polgármesterré megválasztásáról azt írja, hogy ugy a választás megerősítése, mint meg nem erősítése igen komoly következményekkel fog járni. A megerősítés megtagadása Bécs lakosságának nagy részét a szocialisták táborába hajtja, a megerősítés pedig még nagyobb veszedelem, mert a demagóg Lueger az államra nézve kártékonyabb, mint a szocializmus, és ha Lueger a polgármester, azok a külföldiek is megkárosodnak, akiknek Béccsel tületi összeköttetések vannak.

IDÓJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 1. —

Változó felhőzet. — Hőstályedés. — Jelentékeny csapadék nélkül.

A mi nyomdánk versenyképessége.

Arad, október 31.

Az aradvárosi nyomtatványok szállítására kiűzött legutóbbi árlejtésnél tudvalevőleg az „Aradi nyomda részvénytársaság“ tette a legolcsóbb ajánlatot s nyerte el a szállítást. Erre az „Arad és Vidéke“ helybeli lap nagyon érthető okokból, azon eddig mégis szokatlan lépésre ragadtatta magát, hogy a tisztán üzleti dologgal a lap „szellemi részét“ illető helyen foglalkozni jónak látta még pedig abban az irányban, hogy az „Aradi nyomda részvénytársaság“ részvényesei fölött esett sajnálkozásba, kiknek pénzét a kérdéseshez hasonló olcsó ajánlatokkal elpazarolják. Mi e helyen nem akarunk most az eljárás fölött ítéletet mondani, sem a részvényeseket megnyugtani, mert azok idézett lap sopánkodásai által nyertek teljes megnyugvást, egyszerűen arra szorítkozunk, hogy közöljük a kiadóhivatalunk — mint az „Aradi nyomda részvénytársaság“ vezetősége által hozzánk beküldött alábbi cikket:

Ösztönszerű szeretet s az anya bűne iránti undor remegése volt ez.

A fehér arczú asszony megfogta a kis lány kezét és szinte kéré hangon szólt hozzá:

— Jöjj kis lányom, nézd meg utoljára keresztatyádat.

Ella nem birt egy szót sem válaszolni a keserűségtől, ment szóltanul az anyja után, azzal az engesztelhetetlen gyűlölettel szívében melyet a haldokló ember iránt érzett az élet utolsó fellobbanásánál is.

Bementek.

Az alkony sötéttségével két kandalló fénye birkozott. A sárgás fénysugarak kísértetiesen világították meg a beteg pergament-színtű arcát. Amint belépett a kis lány, s megállt ott a beteg ágya előtt, — fölillantak még egyszer azok a kialudni készülő, beesett szemek; a száraz, élettelen ajkak összerántódtak, s az elszálló lélek utolsó sohájával sutogta:

— Gyermekem...

Ebben a pillanatban mintha a kis lány lelkén borongó sötétségen áthatott volna valami stómja a fénynek: egy parányi világosság, édes, mondhatatlan érzés, mely szeliden bontakozott ki a szívből s amely oda varázsolta lelke elé az édes apa jószágos arcát — s ezzel a megnyugtató érzéssel oda simul a halott fölé boruló asszonyhoz és elkezdett keservesen sírni.

A lány öröme tén, az asszony pedig fájda l m á b a n zokogott.

A helyi szélbali ujság vállalatunkkal foglalkozván, beismeri, hogy mi rendkívül olcsón dolgozunk, a városi nyomtatványokra vonatkozólag maga beismeri, hogy a kikáltási ár olyan, alacsony, hogy ha csak 10 százalékot lecsapnak belőle, ráfizet az illető vállalkozó. Mi pedig 56 százalékot engedünk a kikáltási árból.

Mi következik ebből? Hogy mi legalább 46 százalékkal olcsóbban tudjuk a nyomtatványokat előállítani, vagy pedig mi 46 százalékkal kevesebb nyereséggel elégszünk meg, mint más nyomda.

Köszönettel tartozunk az „Arad és Vidéke“-nek, hogy cikkei által tudatta ezt olvasóival.

Köszönetünket leróvándó, egy tületi titokra megtanítjuk az „Arad és Vidéke“-t.

Iparvállalatot manapság már nem lehet lamentálás által versenyképessé tenni, hanem csak az által, ha az az előrehaladt kor szellemében vezetetik és rendeztetik be.

Hogy miért lehet az „Aradi nyomda részvénytársaság“ nyomdája nemcsak a városi tömeges megrendeléseknél, hanem minden privát ember által elhasználni szokott nyomtatványoknál is a legolcsóbb, a következőkből láthatja:

A mi nyomdánk a lehető legmodernebb és gazdag módon van berendezve; 4 gépünk nem a drága és primitív emberi erő, hanem gázmotor által hajtatik; a mi 4 gépünk hajtása nem 8 ember munkadíjába, hanem csak egy ember munkabérébe kerül, illetve még annál is olcsóbb.

Nagy gépünk, melyhez hasonló vidéken csak vajmi ritkán, Aradon meg egyáltalán nem lehet látni, egyszerre képes kinyomni azt, mit más gépnél kétszer kell beigazítani és nyomni, tehát a nyomtatási költség nálunk félannyi.

Leglényegesebb tényezője azonban versenyképességünknek a betűtömöntődének, mely nagy megtakarításokat tesz lehetővé; ilyet pedig városunk többi nyomdái eddig még be nem rendeztek. Hogy mennyire redukálja ez a szedési költségeket, azt itt felesleges bővebben magyarázgatnunk.

Betűfajokkal, főleg vonalzókkal gazdagon felszerelve lévén, nem jutunk azon helyzetbe, hogy már kiszédett, de még ki nem nyomtatott munkát — ha a betűfajok esetleg más sürgős munkához szükségeltetnek, feloszszunk, a vonalzókat kihuzgáljuk, ami kevésbé gazdagon felszerelt nyomdáknál igen sűrű előfordul.

Papirfogyasztásunk igen nagymérvű lévén, ezt az anyagot is sokkal olcsóbban szereztük be. — Azonkívül nyomdánk kiterjedt könyvkötéssel is bír, mi által azon helyzetben vagyunk, hogy az ezen szakba vágó dolgozókat nem fizetünk idegen könyvkötőnek. — Mindehhez még azon körülmény is járul, hogy állandó tömeges munkával lévén ellátva, a jobb nyomdászok — bár olcsóbban is — szivesebben vállalnak nálunk alkalmaztatást, miután nincsenek kitéve annak, hogy időközi munkahiány miatt elbocsájtják őket.

Ezek azon körülmények, melyek az „Aradi nyomda részvénytársaság“-ot képesítik arra, hogy az összes nyomdákénál olcsóbban dolgozhasson.

HIREK.

November 1. Péntek. Róm. kath. naptár: Minden szentek. — Protestáns naptár: Minden szentek. — Görög-keleti naptár (október 20.): Arthem. — A nap kél 6 óra 45 perczkor, nyugszik 4 óra 43 perczkor.

November 2. Szombat. Róm. kath. naptár: Halottak napja. — Protestáns naptár: Halottak napja. — Izraelita naptár: Lech Lech. — Görög-keleti naptár (október 21.): Hilláron. — A nap kél 6 óra 47 perczkor, nyugszik 4 óra 41 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délután 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3-4 óráig és pénteken 11-12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Lapunk legközelebbi száma a mai ünnep miatt vasárnap, november hó 3-án reggel jelenik meg.

— **Temetők ünnepe.** A csipőre indultidő letartolta a szeretet és kegyelet virágait, jön segélyre a szomorúság ünnepe, midőn a halottak birodalmát is felékesíti az emberszeretet és a divat. A süppedt hantra ráborul egy koszorú s egyik-másik siron a mécsék százát lobogtatja a minden gyöngéd s emberi érzést kigymyoló ősz szél. Egyenlőség országának nevezik a temetőt, igaztalanul. Hogy mennyire nem az, a halottak ünnepe fogja mondani. Nekünk, akik a halottak birodalmát látjuk nem mindegy, de azoknak, a kik hat lányira alusznak odalent, mindegy, akár érczkoporsóban, akár faládában oszlik porhüvelyük, akár jut rá a halottak napi pompa, akár nem. S akár mily gondolatokkal megy az ember a temetőbe, megvan hatva. Mert annyi csinált bánat között, mennyi igaz könny csillog s mily közel van mindenkinek füléhez a „memento mori!“, ez a visszatartóztatlan, közös sorsra való, borzongató emlékezés. A temetők luxusa ellen divat fölszólalni, de méltó is. A ki szívében kötelességet teljesít, s nem hivalgásból pompáz a sírok felett, a hol igazán nincs helyén az affektáció, annak ez nagy lelki megnyugtatót szerez. Új lakók jöttek a régiek közé, a mint nem is lehet másként, mert az emberi sors, ez a kérlelhetetlen rendező sokszor előhívja s halál angyalát s rendelkezik. Sirassuk halottainkat, a minden sebeket gyógyító ir: az idő pedig hozzon fájó szívünkre enyhítet!

— **Mindenszentek napját ünnepe**l ma a róm. kath. egyház. Ma délelőtt 10 órakor a minoriták aradi templomában fényes mise lesz, melyen Csák Csirjék rendfőnök fog cselebrálni, délután pedig a szokásos litánia.

— **Dániel miniszter Aradon.** Az aradi fa- és fémipari szakiskola felügyelő bizottsága a tegnapi napon a következő meghívót küldötte szét: Az aradi áll. segélyezett fa- és fémipari szakiskola új épületét folyó évi november hó 5-én délelőtt 11 órakor fogja nagyméltóságú Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter fölavatni. Ezen ünnepélyre van szerencsénk czimadet tisztelettel meghívni. Arad, 1896. október 20. A fa- és fémipari szakiskola felügyelő bizottsága. Gyülekezés d. e. háromnegyed 11 órakor az iskola épületben.

— **Nászutazás Aradra.** Az első vegyes pár megáldása alkalmából írja P. H. az alábbi, érdekes sorokat: A szép és nagy intelligenciájú Arad, ahol a zsidóság most is a legliberálisabb fölfogást tanusítja, váratlan dióséghez, vagy mondjuk, hogy emlegetettséghez jut s a fiatal párok kedvenoz kirándulóhelyévé válik. Ezt a szerencsés helyzetet az aradiak részint a rabbinak, részint a hitközségnek köszönhetik, mivel ezek mondották ki, hogy az aradi zsinagógában a vegyespárokat is megáldják, ellentétben a többi rabbikkal és hitközségekkel, a kik és amelyek az ultramontanizmus vedlett köpenyébe burkolóztak, tul- tenni igyekezve a néppárt vezéreinek is. Ha tehát most egy zsidó legény keresztény leányt vesz el, vagy egy zsidó leány keresztény ifjuzhoz megy nőül s azt akarja, hogy a zsidó egyház részéről templomi áldásban részesüljön, akkor a párjával együtt Aradra kell utaznia, ahol az igazán fölvilágosodott szellemű dr. Rosenbergs Sándor a templomban adja rájuk az áldást, épen úgy, mintha mindketten zsidók volnának. A fiatal pár be fog vonulni abba az egyetlen zsinagógába, hol a vegyes párokra áldást adnak s hol a felekezeti türel-

metlenség nem üthetett magának bagolytan-nyát. És végbemege a legelső ily nemű aktus Aradon, örömeire mindazoknak, akik sehogysem, de különösen a zsidóban nem szeretik az ultramontanizmust. Ez első eset után természetesen következik a többi s így az Arad felé vágató vonatokon gyakran utaznak majd vegyes párok, hogy egyházi áldáshoz juthassanak. A radvárosa a vegyes párok Meckája lesz, s mint ilyen egyedül fog állani az egész országban, valóban dióségére önmagának. Ily módon történő szereplése folytán az úgy nevezett hymenhirek is változás alá esnek minden olyan esetben, mikor vegyes házasságról lesz szó. A hymenhirt megíró újságírók sablonos megjegyzései egy ujjal szaporodnak, mert a hír után ezentul azt fogja oda írni, hogy: „A fiatal pár az anya könyvvezető hivatalából Aradra utazott, hogy egyházi áldásban részesüljön“

— **Katonai körökből.** A hivatalos lap tegnapi száma folytatólagosan hozza a novemberi katonai előléptetések sorozatát. Az aradi ezredeket érdeklő következő előléptetéseket hozhatjuk a hivatalos lap nyomán. A gya Sándort a legfelsőbb elhatározás a szegedi 3. honvédhuzár ezredtől, ezen ezrednél, létszámon felül való vezetés mellett, a honvédelmi minisztérium állományába rendelte. Vörbuchen Frigyes dr.-t az aradi 33. gyalogezred I. osztályu ezredorvosát, törzsorvossá, s mint ilyent, a 15. gyalog hadosztály orvosfőnökévé nevezte ki ő felsége. Végül Fuchs Viktort, az aradi 3. számú Hadik-huzár ezred másodosztályu századosát, első osztályu századosá léptették elő.

— **Az első vegyes házasság Aradon.** Szép és lélekemelő volt az az egyházi áldás, melyben egy szegedi vegyespár részesült, az aradi izr. imaházban. A völegény Pártos Nándor izr. vallásu, szegedi nagykereskedő, a bájos menyasszony bécsi születésű, római katolikus vallásu, Killián Leopoldina. Mintán Szegeden folyó hó 27-én a polgári házasságot megkötötték, most csupán azért, hogy egyházi áldásban is részesüljenek átjöttek Aradra, mivel hazánkban eddig még csak ez az egyedüli hitközség az, melynél a felvilágosodás szelleme derék főpapijának kezdeményezése folytán tért hódított. Az esketést Rosenbergs Sándor dr. a liberális rabbi végezte, mely alatt remek beszédben szólott az ifju párhoz. Az imaházat nagy és fényes közönség töltötte meg, melynek sorai- ban ott láttuk Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármestert is.

— **Közigazgatási tisztviselők fegyelmi ügyel.** A belügyminiszter egy fegyelmi ügyben hozott alispáni határozatnak több irányban való kifogásolásával kijelentette, hogy büncselekmény főnforgása esetében a törvény világos rendelkezése szerint csak akkor folytatható a fegyelmi eljárás, ha az elkövetett vétség tisztán fegyelmi szempontból is, a hivatalból való elbocsátást teszi szükségessé; ellenkező esetben az iratok a büntügyi utra teendőket s a fegyelmi eljárás a büntügynek jogerős ítélettel való befejezéséig függőben tartandó. A dolog természetéből folyónak jelentette továbbá ki a miniszter, hogy a felfüggesztést kimondó határozatokban mindig kiteendő, vajjon fölebbezés esetében is végrehajthatnak-e, vagy nem, mert eltekintve attól, hogy az illetők fölebbezési joguknak minő irányban leendő érényesítésére nézve másként nem lehetnek tájékozva, az érdekeltekre nézve igen nagyja hordereje a kérdéses intézkedésnek s már ennél fogva is szükséges, hogy az eljáró hatóság ide vonatkozó elhatározását is közölje velük.

— **Előléptetett ezredorvos.** A király Leichmann Miksa dr. aradi, csász. és

kir. 33-ik gyalogezredbeli II. oszt. ezredorvos f. évi november hó 1-ével I. oszt. ezredorvossá léptette elő.

— **Nyáry Béla alkapitány** köztudomás szerint egészségének helyreállítása czéljából 3 havi szabadságidőt élvezett. A kihágási bíróság ügyeit ez alatt József Béla rendőrfogalmazó végezte. Az alkapitány szabadságideje tegnap letelt s ő hivatalának vezetését a fogalmazótól átvette. Nyáry alkapitánynak — s ezt örömmel konstatáljuk — az üdülés igen jót tett.

— **Az aradi hírlapírók és írók körének** elnökségénél, a közpályán hasznos működésért s a társadalmi életben jótékonyágáért köztiszteltnek örvendő Deutsch Bernát alapító tagul jelentkezett.

— **A városi második almérnök.** Arad szab. kir. város főispánja Fábián László a városnál megüresedett második almérnöki állásra Herling Gyula, végzett technikust nevezte ki. A rokonszenves és széptehetségű fiatal mérnök tegnap tiszteltet hivatali főnökeinél s tegnap foglalta el állását.

— **A vegyes párok és a zsidóság.** Az országban egyre több helyen nyilatkozik meg az aradi határozat után az igazi szeretet liberalizmusa a rabbigyűlés azon határozatával szemben, mely megtagadja a vegyes párok megáldását. Az ellenmozgalom legújabb megnyilatkozásairól a következőket közöljük: Erdes határozatot hozott a napokban a verseczi zsidóhitközség Sternberg elnöke alatt. Kimondották ugyanis, hogy azon hitközségi tagok, akik a polgári házasság megkötése után bármily okból nem veszik igénybe a templomi szertartást, ennek dacára továbbra is megmaradnak a „község tagjainak s változatlanul élvezhetik mindazon jogokat, melyeket részükre a községi szabályzat biztosít.

— **Népesedési mozgalom.** Arad szab. kir. város főorvosi hivatala az elmúlt hét népesedési mozgalomát a következőkben állította össze. Született az elmúlt hét folyamán Arad város területén összesen 29 egyén, és pedig 13 fi, 16 nő; az arány 32:1 pro mille. Elhalt ezzel szember összesen 22 egyén és pedig 12 fi, 10 nő; a halálozás aránya 24:3 pro mille. Feltűnő sokan haltak e héten difteritisben. A statisztikai kimutatás ugyanis öt difteritis halálozást jelent. Az igaz, hogy a múlt október hó egész ideje alatt csupán csak ez öt difteritis haláleset fordult elő.

— **Az aradi sikkasztás és az orosházai.** Ugy látszik, az Aradon sikkasztások miatt fogva tartott Bács Nándor az orosházai pénzből is manipulált és pedig abból az 51 ezer forintból, melyet a pusztá-földvári pusztá részletében fizetett. A napokban Vég Aurél jószágigazgató bekerete a községtől az 51,000 frtos nyugtát. Orosházán ebből azt következtetik, hogy Bács az ő pénzüket pucoolta el.

— **Lóvasúti kocsk és a temető.** Az aradi közúti vaspályatársaság tudatja a közönséggel, hogy kocsjai az indóháztól a temetőig f. é. november hó 1-én reggeli fél 7 órától délutáni fél 3 óráig óránként és d. u. fél 3 órától, fél 7 óráig este félóránként, november hó 2-án pedig reggeli fél 7 órától esti fél 7 óráig óránként fognak közlekedni.

— **Iskolaszéki ünnepély.** A szigmondházi iskola alapkö letételének ünnepélye ma lesz megtartva a következő program mellett. 1. Megnyitó: tartja Szathmáry Iván közs. jegyző. 2. Enek. 3. Ünnepi beszéd, elmondja Wieser Ottó tanító. 4. Az alapkövet beszéd kíséretében Vaja Antal leteszi. 5. Enek. 6. Zárszó. A tanügybarátok és az érdeklődők ez uton is meghívotnak. Szathmáry Iván isksz. elnök. Wieser Ottó isksz. jegyző.

— **Az ezredéves kiállítás falragaszai.** Pár nap alatt szokatlanul díszes, művészi szempontból is érdekes falragaszok lesznek láthatók Arad

utczái. Az ezredéves országos kiállítás igazgatósága tudvalevőleg pályázatot hirdetett a kiállítási-plakát rajzaira, hogy e tekintetben is a sablonos, közönséges hirdetésektől eltérő, műbecsesebb bíró falragassok hirdessék az ezredéves ünnep legkimagaslóbb részletét: az ezredéves kiállítást. A sok színben nyomott falragasz 125. czm. magas, 95 czm. széles. A jobb oldali sarokban furul madár repül, szájában kardot tartva. A baloldalon román stílusú kőtalapzaton a honfoglaló Árpádot a vezérek paissra emelték. A kőtalapzaton római számokkal 896. a honalapítás éve van jelesve, míg a talapzat alatt a művészet, ipar, a földmívelés emblemei láthatók. A jobb oldalon látható az összesített ezimer, párnán a szent korona, Szent-István palástja, a koronázási kard, a jogar és az aranyalma; különösen szép színváltozatú a korona. A háttérben a kiállítási terület látható, melyre a felkelő nap hinti sugarait. A nap gyújtójában: 1896. évszám. A plakát szövege a következő: Magyarország ezeréves fennállásának ünnepe. Budapest, 1896. május 1. Október 31. Magyarország ezeréves fennállását I. Ferenc József 8. császári és apostoli királyi Fellegénél legmagasabb védnöksége alatt szükséges fővárosában, Budapesten ezredéves országos kiállítással ünnepli meg a nemzet. A magyar nemzet történelmi kincseinek bemutatása, az ország jelen állapotának megismertetése, ústermelés, kereskedelem, ipar, közművelődés, hadügy, látványosságok. És Budavára a török uralom alatt. Ünnepek, emlékművek, nemzeti és országos kongresszusok. A díszes falragaszokból 50 példányt tegnap megérkezett Arad város polgármesteri hivatalához azzal, hogy azokat nyilvános helyeken, utcásarkokon ragasztassa ki.

— Válopererek szomorúsága. A gyulai kir. törvényszéknél — írja levelezőnk — harmasozhat váloper van folyamatba téve. El lehet mondani, hogy 74 en rendkívül elvannak keseredve az új törvény iránt. Ugyanis az új törvény a váloperekre egész más eljárást kíván a folyamatba tett váloperekre nézve s ezeket, habár a békéltetési tárgyalások egész légiója is megtörtént, — újra kell kezdeni. Nem azért fognak tehát az új törvényre haragudni, hogy az asszonyt könnyen lehet változtatni, mint a néppárti legfőbb argumentum szövege — hanem azért, hogy még ott is, hol mindkét félre megváltás lenne a törvényes kivétel: a hezen fog az m. n. i. l. m. a. mostani válopererek elől kezdhetik dolgaikat.

— Aradi vásár. A mai nappal kezdődik az aradi őszi országos vásár. Biztosra vesszük, hogy a hagyomány szerű eső ez uttal sem marad el. Már megelőzve a vásárt, napok óta hangzik a „sup-sup“ nóta, annál biztosabban mondhatjuk, hogy ma a locs-pocs miatt nem jövünk vásárra lesz az eladóknak. Ma lesz a ló, tehén és a sertés vásár, vasárnap pedig az általános.

— Egy csecsemő vésztagaságai. Nem Mark Twain legújabb regényének a címe ez, sőt az alább következő történet még csak nem is regény. — Egy szegény újszülött vándorlást tárja elénk a fenti cím, egy szegény csecsemőt, a ki véletlenül nem október 1-je előtt látta a napvilágot, mert akkor meg sem eshetett volna vele, ami megtörtént. A mai egyházpolitikus világban látta meg először a fényes napot s innen datálódik kalandjai. Amelyek különben a következők: Debreczen határában pár nap előtt egy legeslegújabb honpolgár született, a kinek élete már is csupa bujdosásból állott. Az apját Csillámnak hívják s az idén bevették katonának. — Edes anyjának szomorú, vigasz és gyámoltalan magánosságban kellett várni azt a kétséges pillanatot, midőn első szülöttének életet ad. — Midőn már nagyon is közeledni érezte a fiatal menyecske a szülés idejét, fegyvertforgató férje figyelmestetésére felült egy fuvaros szekérre, hogy a guthi erdőn lakó anyósánál fogadhassa a golya látogatását. De még a legközelebb eső helységet, Sámsonot el sem érték, midőn a golya ott az országúton, a szekeren egészséges fiúcskát tett a fiatal

menyecske ölébe. A beteg anyát a furcsa meglepetéstől bámuló fuvaros egy közeli tanyaiba vitte be, a hol jószívű asszonyok ágyat vetettek és gondjaik alá vették a beteget. — Az edes anya kisedését másnap elküldötte Sámsonba, hogy megkereszteljék. De hasztalan tette meg az újszülött a hosszú utat. A pap éppen ravatalon feküdt, helyettese pedig nem volt otthon. Nem volt aki kereszteljen. — Elvitték hát a gyermeket Hádázra, a hol be is vették a keresztények társaságába s a keresztelésről igazolványt adtak a keresztanyának azzal az utasítással, hogy a fiúcskát ott anyakönyveztessék, a hol született. Az egyszerű emberek, nem osoda, ha tájékozatlanok voltak és egy darabig nem tudták, melyik községben irassák be az országúton született gyermeket. Egy napi lótas futás után igazították a keresztanyát a debreczeni anyakönyvvezető hivatalhoz. — Itt meg majdnem azt tették, hogy Mártonfalvára, a hová a guthi erdő tartozik — küldték vissza a keresztanyaságot már halálraunt asszonyt. Csak mikor konstataáltak, hogy az új honpolgár a debreczeni-sámsoni országútnak Debreczenhez tartozó részén jött a világra, igatták be a debreczeni polgári anyakönyvbe a kis Ulászt. — Így van beírás. Az első aradi Concordia betegsegélyző és temetkezési egyesület múlt vasárnap választmányi gyűlésén elhatározta, hogy folyó évi december hó 31-ig új tagok a beíratási és felvételi díjak elengedésével vétetnek fel. Jelentkezni lehet Klein Ignác egyesület elnökénél, vagy Krausz János titkárnál.

GYÁSZROVAT.

† Ament Antalné, Ament Antal battyini birtokos, eszaki lakos, úgy a maga, mint árva maradt gyermekei nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatja minden jó barátjával, hogy felejthetetlen neje, illetve a pártlan jó edes anyja, Ament Antalné, szül. Wittmann Borbála, életének 88-ik és boldog házasságának 19-ik évében hosszas szenvedés után a mindenható rendelkezéséhez képest október hó 29-én este jobb létre szenderült. Legyen áldott emléke és a béke anyja örökjék, porai fölött!

TANÜGY.

Iskolaszéki ülés.

Arad szab. kir. város iskolaszéke tegnap délután négy órakor Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöksége alatt ülést tartott, melyen jelen voltak:

Millig József iskolafelügyelő, Szilágyi Ede dr., Nikolics Péter, Bing Vilmos, Fényes Dossó, Varjassy József, Barabás Béla dr., Péterffy Antal, Kristyóy János, Fischer Antal, Rosenberg Sándor dr., Reichler Ferencz, Szathmáry János, Szontagh Gyula, Tedeschy Viktor, Csák Csirjék, Vidák István, Keresztes Gyula dr., Frint Lajos.

Ülés elején Millig József bejelenté, hogy az aradi róm. katolikus hitközséget az iskolaszéki ülésen G. S. Csirjék rendfőnök fogja képviselni. (Eljenzés.)

Robozné Skultety Irma aziránt kérelmezett az iskolaszékhez, hogy az őt a jövő év január haváig szabadságolja. Az iskolaszék a kérvénynek helyt adott.

Millig József iskolafelügyelő bejelenté az 1894/95. évről szóló jelentését, melynek ki nyomtatását az iskolaszék elrendelte. A jelentést annak idején ismertetni fogjuk.

Az iskolaszék mandátuma lejárt, mivel azonban még csak két hó van hátra, az iskolafelügyelő kéri a múlt évre kiküldött iskolalátogatóknak megbízatását eszidőre meghosszabbítani. Tudomásul szolgált.

Az iskolamulasztásokról tett jelentés tudomásul vétele után Salacz Gyula polgármester a múlt iskolaszéki határozat alapján tudomásul adja, hogy az aradi összes elemi taniskolákban a tanítást f. é. november hó 20-30-áig beszünteti. Ezidő alatt fogják ugyanis a tanítók a földmívelésügyi miniszter által bekért mezőgazdasági statisztikát összeállítani.

Ezzel az ülés véget ért.

MULATSÁGOK.

(⇒) A helyi önkéntes tűzoltó-kar Zeller Jakab főparancsnok védnöksége alatt folyó

évi november hó 24-én (vasárnap) a nagyvendéglő termében a szertár alap javára zártkörű Katalin táncestetélyt rendez. Berlépti-díj: személyenkint 1 korona. — Kezdeté este 8 órakor. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hirdapilag nyugtáztatnak.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház műsere:

Péntek (november 1.) Délután fél helyárrakkal: A molnár és gyermeke, népdrama. Este: Deborah, dráma.

Szombat (november 2.) Az aranyember, dráma. Vasárnap (november 3.) Délután fél helyárrakkal: Vasárnap délután, bohózat. Este: A tótleány, népszimán.

Böregér.

— október 31.

Strauss örökség zenéje telve a legváltozatosabb motívumokkal, melyben hol a határt nem ismerő jókedv, hol az ábrándokba hajló melázó epedés hangot talál. Ez volt a tegnapi est eseménye. Strauss Böregét adták. A bohém élet ezer színváltozata úgy, a mint azt a bécsi légkörben élő seneköltő fantáziája megalkotja, a szívet-lelket hullámzásba ringató waltzerek egymásba olvadó-láncozolata, hogy szinte az ember elmerül a szebbnél-szebb melódiák tömkelegébe.

Nem osoda, ha a szereplők oly könnyen bele tudják élni magukat hálás szerepeikbe, mert hiszen egy szívhöz szóló zene hangjait megértetni nem oly nehéz természetesen különösen azoknak nem, kiknek tehetségük is van azt másokkal megértetni.

Sugár Aranka (Rosalinda), Pálffy Nina (Adél) és Szathmáry Bócsika (Orlovsky herceg) kezeiben az énekszámok oly jó helyen voltak, hogy azokat jobb kezekben látni a mi igényeinkhez képest szinte vakmerő óhaj volna. Különösen Sugár Aranka betét magyar dalai a német zene hangjai közt oly jóleső változatosságot képeztek, hogy a közönség szinte tombolt azoknál az ismerős édesbús, majd szilajságba csapó melódiáknál s még az utána nyomban fellépetett kissé talán a Strauss zene által élkényesített izlést sértő tánczféle sem zavarta meg az est szűlté jóleső meglegedettséget.

A férfi szereplők között első sorban Gyöngyi Izst (Eisenstein) illeti a dícséret, kit először láttunk tegnapi szerepében s ki pártatlan humorával, találékonyságával s mindig kellemesen ható kedélyességével örökös kacagásban tartotta a házat. Méltó társa a sikerben Balassa Jenő (Frank) ki a fogházigazgató komikus szerepében ép oly osztatlan tetszésben részesült, mint az állólag komoly eleganciát igénylő fellépésében.

Mit szóljunk még Rónaszéki Ródl, erről a világ kacagtatására született jeles komikusról, ki Frosch börtönör szerepében, ha egy szót sem szól, halálra neveteti az egész publikumot tisztán az arcajátékával.

Mezai Mihály Alfréd szerepében az ének számok tekintetében kifogást nem szenved, a mi a játékát illeti, talán nem tudta úgy beleélni magát, kissé erőszakoltan, hogy ne mondjuk unalommal beszélte el azt a pár szót, mit a szövegíró neki szánt. Mert hiszen a bor, schiaffrock s asszonycsók után epedő szerelmes bemutatásában s kudarcában csak van valami komikum. A szövegből láttuk, hogy van, de játékából nem.

Különben a tegnapi est méltán sorakozik a jobbakközé, sajnos a közönség nem bizott benne, mit a félig tett ház legekklátásabbul bizouyit.

* Aradi Ifjú rajza. A tegnapi nap óta egy igen csinos tollrajz vonja magára a közfigyelmet a Barth Lajosfővárosi kirakatkában. A rajz készítője Hoske Kálmán tehetséges fiatal piktor, ki most meggyújolt a fővárosba tanulmányai folytatására. A művészi vonásra való kompozíciónak sok bámulója van.

TÁVIRATOK.

A földmivelési miniszterium válsága.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Az a körülmény, hogy a Péteri vesztegzár vállalkozói önként elállottak a velük megkötött szerződéstől, jelentékenyen tisztázta azt a helyzetet, amelyből a kibontakozás úgy látszott, csak Festetics gr. miniszter lemondásával lehetséges. Es abból, hogy Festetics gr. miniszter ebben a kérdésben a követendő eljárásra nézve anketet akar egybehívni, azonkívül pedig, hogy érintkezésbe szándékozik lépni a vesztegzár ügyében érdekelt összes tényezőkkel, azt a következtetést lehet vonni, hogy Festetics Andor gr. továbbra is megmarad földmivelési miniszternek.

Hogy azonban ezek a következtetések mennyiben állják meg helyüket, azt a legközelebbi félhivatalos nyilatkozat fogja megmutatni. Szabadelvű körökben erősen hiszik, hogy a félhivatalos nyilatkozat igazolni fogja e következtetéseket. Együttal azonban azt is állítják, még pedig hátróztottan, hogy ha Festetics gr. ezuttal marad is, maradása okvetlenül csak ideiglenes. Legtöbb képviseli még budgetjét a költségvetési vitában, azután pedig le fog mondani. Hogy utóda ki lesz, arra nézve nagyon tévesek a hangoztatott kombinációk. Es tévesek az állítások, hogy Tisza István igyekszik ezt a tárczát magának megszerezni. Hiszen ha akarta volna, hát már rég földmivelési miniszter lehetne, hiszen megkínálták ezzel még Festetics előtt.

Valószínűnek tartják, hogy Festetics tárczáját maga Bánffy veszi át és meg is tartja véglegesen, miután már ismételen kijelentette, hogy a miniszterelnökség mellett még egy másik tárcza ellátása nagyon ráfér a miniszterelnökre.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Festetics földmivelési miniszter a lásáról lemondott.

Hazug híresztelések.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Az ellenzéki újságok tele vannak örömhírekkel: a szabadelvűpárt bomlik! Ezt variálják minden elképzelhető változatban s hogy ezt igazolhassák, mesét mesére költenek, melyek egytől egyig oda jukadnak, hogy a szabadelvűpárt — bomlik!

A kik benne vannak a pártban és látják az embereket és megfigyelik a hangulatokat, azok a hírek hallatára igazán nem tudják: boszankodjanak-e, vagy pedig nevéssenek? Talán bomlik a párt, mert csak év folyamán is annyi sikert aratott? Vagy talán bomlik azért, hogy harmoniában legyen az ellenzéki frakciókkal, amelyek már nem is bomlottak, hanem szerteestek a híres tót orgona módjára?

A szabadelvűpárt állapota csak hadd aggaszsa az ellenzéket, miután magának a pártnak gondot úgy sem ad. A földmivelési miniszteriumban bekövetkezett személyváltozás természetesen provokálta a megbeszélést, de hogy emiatt vagy ebből az ötletből ellentétek törtek volna ki, nos ez abban az értelemben, amint fölfújták, hazugság. Miklós Ödön távozását fájlalják, de Miklós Ödön maga is sokkal jobban méltányolja saját magát, semhogy távozását cause celebre-vé akarná fölfújni. Arról, hogy mások, az ellenzékiek fölfújják, arról ugyan sem ő, sem a sza-

badelvű párt nem tehet. Sőt ha tehetne, akkor sem tenne semmit. Mert hát hadd éljen, ez a mi szegény, megviselt ellenzékünk is! Hadd éljen illuzióinak, amik olyan jól esnek és higyeje, hogy ő, a gyöngye — erős, a szabadelvűpárt, az erős pedig — bomlik.

Ezekkel az illuziókkal szemben a szabadelvűpárt és a józan közvélemény is hamarosan eligazodik. Mindössze az eligazodásra egyebet sem kell tennie, mint rá gondolnia arra a szegény éhes állatra, amely — makkról álmodik. Mert bizony jó volna az ellenzéknek, nem a makk, hanem, — a szabadelvű párt bomlása.

Unnepély a Vaskapunál.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) A Slenka zuhatagon ágyulövések között keresztülmentek a hajók. A Vaskapu ezzel a legnagyobb hajókra is szabad Drenkováig.

Harkányi Frigyes Unnepeltetése.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Az Első Magyar biztosító társaság hivatalnoki és igazgatósági kara ünnepélyesen üdvözölte Harkányi Frigyes bárói rangra lett emelése alkalmából.

Tőzsdei hírek.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) A tőzsdén nagy árhanatlás uralkodott; a külföldi tőzsde hírek csak nyomták az árakat. Dél felé a hangulat mindamellett, hogy élénkült, a vételkedvet a kínálat végig jóval felülmulta.

Egy sikkasztó szökése.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Csajághy Károly a Magyar Gazdasági Bank Részvénytársaság elnöke megszökött. Visszaéléseit négy vidéki ember jelentette fel, de a rendőrség már nem találta Csajághit, aki valószínűleg megszökött. A pénztárban 31 forintot találtak, s a könyvekből konstatáltak a bűnös manipulációt, s hogy bankja csak tengődött. Eddig pár ezer frt. kárt konstatáltak, nem lehetetlen azonban, hogy többre is rájönnek.

Budapest, október 31. (Saj. tud. táv.) Csajághy szökéseért Olaj Lajos följelentést tett a rendőrség ellen.

Felmentett szocialista.

Budapest, okt. 31. (Saját tud. táv.) Az esküdtszék Grossmanu Hugó esztergályos legényt, ki a »Népszavában« a vásárhelyi elitelt szocialisták mellett tört lándzsát, 6 szóval hat ellen fölmentette.

Beteg püspök.

Komárom, október 31. (Saját tud. táv.) Papp Gábor református püspök súlyos beteg. Orvosai tüdőgyuladást konstatáltak. A népszerű főpaprak az állapota aggasztó.

A zágrábi zászlóaffér.

Zágráb, október 31. (Saj. tud. táv.) A zászlóaffér nagy vitát idézett elő a tartománygyűlésen. A bannak közbekialtották, hogy nem mond igazat. Ruzsicsot 15 ülésre kizárták. A többség tüntetett a bannal mellett.

A gliardi felsülése.

Bécs, október 31. (Saj. tud. táv.) Hir szerint az Agliardi Goluchovszky ügyről legutóbb portált nunczius ellenes híreket Agliardi köréből bocsájtották ki azon czélból, hogy Goluchovszky gróf majd dementálja és Agliardi ezen dementivel Rómában bizonyítani fogja pozíciójának szilárdságát. Goluchovszky azonban hallgatott, s végül kitudódott Agliardi meghiusult furfangja is. Bécsi körökben az a vélemény terjedt el, hogy Agliardit egyszerűen kinézni akarják a nuntiatúrától. Arra nincs eset, hogy Agliardi helyébe a lissaboni nuncziust fogadják el, ki a Quirinállal legutóbb a zavart csinálta.

A bolgár kormány lemondása.

Sofia, október 31. (Saj. tud. táv.) Stoilov lemondott, mert a trónbeszédben a fejedelem a Borics áttérésére vonatkozó rész kihagyása mellett van. A kormány ragaszkodik az áttérésre reflektálni. A konfliktus folytán a szobranje megnyitását delután négy órára halasztottak. A lemondás még nem fogadtatott el.

Az új francia kabinet.

Páris, október 31. (Saj. tud. táv.) Burgeois tegnap Lokroyval, Cavalcac-nal és Peytrallal tárgyalt és a hadügyi tárczát igyekezett elhelyezni. Abban megegyeztek, hogy szükséges volna a költségvetést még ez évben befejezni.

Páris, október 31. (Saj. tud. táv.) Bourgeois felajánlotta Hanoteauxnak, hogy a külügyi tárczát tartsa meg. Miután azonban ez ellenzi a madagaskári szerződés megváltoztatását, kétséges, hogy megtartja-e a külügyi tárczát.

Földrengés.

Corfu, október 31. (Saj. tud. táv.) Corfu szigetén tegnap erős földrengést éreztek, mely azonban nagyobb károkat nem okozott.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

Gyenes és Balog cég jelentése. — Budapest, október 31.

Gabonaüzlet: Busát ma gyengén kínáltak, a vételkedv jó volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 30000 mm. 5 krral magasabb árakon.

	mmásza	kilogramm	frt
Tiszavidéki	500	81.	7.—
	400	81.	7.—
	300	80.	7.—
	1100	80.	7.10
	600	79.	6.97 ¹ / ₂
Pestvidéki	600	79.	6.97 ¹ / ₂
	400	79.	6.75
Fehérmegyei	650	78.	6.80
Hartai	1000	79.	6.95
Szivács	4700	77.	6.82 ¹ / ₂
Pancsovai	2800	77.	6.82 ¹ / ₂
Bánáti	1900	78.	6.72 ¹ / ₂
Baktároson	8700	76.	6.77 ¹ / ₂
	3900	76.	6.77 ¹ / ₂
Zab	100		6.25
	100		6.15
	100		6.—
	200		5.95

Hataridő üzlet: Amerikából ma ismét lanyha árfolyamokat jelentettek s nálunk szilárdan indult az üzlet buzában és tengeriben tekintettel az élénk üzletmenetre úgy is zárultak.

Zárul 12 órakor.

Ossi busa	6.54—6.55
Busa május—júniusra	6.96—6.97
Tavasszi rozs	6.84—6.86
Ossi rozs	6.15—6.25
Tengeri május—júniusra	4.55—4.57
Tengeri július—augusztusra	5.98—5.94
Tavasszi zab	5.96—5.97
Ossi zab	5.80—5.90
Bepose	11.10—11.20

Külföld: New-York: bazára 5/8-3/4 tengerire 1/8- alacsonyabb. Chicago: buzára 3/4-7/8 alacsony, tengerire 1/8-3/8 magas. Páris, London és Liverpool tartott.

Ertéktőzsde: A tegnapi délutáni orosz politikai hírekre ellanyhult üzlet ma folytatást nyert, ugyannyira, hogy nemzetközi papírok 10-15 frttal esőkkentek, zárlat felé jobb külföldi politikai hírekre pár frt emelkedés állott be papírjainkban.

Zárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasut, Rima-Murányi, Lombard.

Kivitelezési iroda. A temesvári kereskedelmi és iparkamara kerülete kivitelezési kereskedelmének nagy fontosságát méltányolva, a kereskedelemügyi miniszter úr jóváhagyásával, kivitelezési irodát állított föl, melynek feladata, a kivitelezési szolgálat belterjes ápolásáért minden tekintetben előmozdítani. Emez iroda a kamara hatáskörében és szervezetének keretén belül a kivitelezési érdekelteknek üzleti összeköttetések szerzése, főtartása és kiterjesztésére irányuló törekvéseikben gyors és szakaszterti segítyt és utbaigazítást akar nyújtani. Ezen iroda speciális feladatai a következő pontokban foglalhatók össze: a külföldi piacokról érkező konzuli jelentések és az ipart, kereskedelmet és hitelt érdeklő idegen törvények változásainak kivonatos közlése az értesítési szolgálat belterjes ápolása oly irányban, hogy az iroda nemcsak vám- és szállítási ügyekben, hanem a külföldi ügyfelek hitel- és egyéb viszonyai felől, valamint a kamarakerület iparintézketeinek szállítóképessége felől is az érdekeltek kérdésére lehetőleg gyorsan, bizalmasan és ingyen nyújt felvilágosítást. Az irodához intézett kérdések és megkeresések bizalmasan, szigorú titoktartás mellett fognak elintéztetni és kétséget nem szenved, hogy információi majd meg is felelnek a tényálladékoknak.

Szösszűzet.

Október 31.

Mai jogységeink: Készárú nagyban nyers szesz 51 forint 50 krajczár, kicsinyben 59 forint - krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beelőrtve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása.

Budapest, október 31. d. u. 5 óra.

Table with 2 columns: Commodity name and price range. Includes Buza bászági új, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejmegyeli, Buza bácskai, Rozs új, elsődrendű, Rozs új, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bászági, Tengeri másnemű, Káposzta-repoze bászági, Köles, Buza márczius-április, Buza szeptember-október, Buza május-junius, Rozs szeptember-október, Tengeri május-junius, Tengeri július-augusztus, Tengeri októberre, Zab márczius-április, Zab szeptember-október, Káposzta-repoze augusztus-szeptember 1894.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden.

Budapest, 1895. október 31.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Magyar aranyjárdék 4%, Magyar koronajárdék 4 1/2%, Magyar arany 4 1/2%, Magyar ezüst 4 1/2%, Magyar keleti vasut 1876., Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény, Magyar nyereségy-sorsajegy kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön, Osztrák papírjárdék, Osztrák járdék ezüst.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Osztrák járdék arany, Koronajárdék, 1860-iki államsorsajegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitelbank részvény, Osztrák hitelbank részvény, Osztrák-magyar államvasut, 20 frankos arany (Napoleonador), Weitzer János gép- és waggongyár részvény, Német birodalmi márka, London, Páris.

Hivatalos árfolyamok

a bécsi áru- és értéktőzsden.

Aradi ipar- és népbank pénzváltó-üzlet tudósítása. Bécs, 1895. október 31.

Table with 2 columns: Instrument name and price. Includes Magyar koronajárdék %, Magyar hitelrészvény, Osztrák hitelrészvény, Angliabank részvény, Laenderbank részvény, Bécsi bankkegyesületi részvény, Osztrák államvasut részvény, Déli vasut részvény, Osztrák északnyugati vasut részvény.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. P. (Budapest) A napokban elmegy a levél-Lesz sok érdekes mondani valónk. Addig is ssi. ves időzletünket küldjük.

X-X. (Arad) Bizza csak ránk. Már közel van a leleplezés ideje. Szerkesztőségünkben egész csomó adat van eddig is egybegyűlve, miket annak idején - az önével együtt - felhasználnak az ellen az ur ellen. Egyelőre hallgatunk. Fogadjuk köszönetünket szives érdeklődéséért.

G. L. (Arad) Nagyon pongyolán van kidolgozva. A téma jó; érdemes arra, hogy gondal átsimítsa. Mi nem érünk rá.

S. J. (Lippa) Előbb lássunk egy-két tudósítást melyek, ha beválnak, készséggel teljesítjük kérelmét.

Egy joghallgató (Budapest) Jó, jó, édes ur, azonban szeretnénk előbb tudni, kivel van dolgunk. Azután majd szóba állunk.

Cs. M. (Szeged) Köszönjük. Siettünk laközölni.

Aradvárosi

Evadberiet 35. szám.

színház.

Havibérlet 35. szám.

Pénteken, 1895. november 1-én

D. u. 3 1/2 órakor, félárakkal:

A molnár és gyermeke

Népies dráma 5 felvonásban. Irta: Raupach. Fordította: Lukácsy Sándor.

Kezdeté 3 1/2 órakor.

Este bérletfolyamban:

DEBORAH,

Az üldözött zsidónő.

Népdráma 4 felvonásban Irta: Mosenthal. Fordította: Somolky Ferencz.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

Október 31.

Fehér kereszt szálloda: Pöhlmann Hugó mérnök, Budapest. Kohn M. kereskedő, Buttyin.

Vass szálloda: Pollák Frigyes kereskedő, Budapest. Lindner Ferencz kereskedő, Bécs. Raht József kereskedő, Bécs. Welles Sándor kereskedő, Budapest. Bárány Jakab kereskedő, Mezőhegyes. Váradi Adolf kereskedő, Budapest. Kohn Armin kereskedő, Budapest. Roth Lajos kereskedő, Budapest. Deutsch Móríc kereskedő, Bécs. Sámson Ottó kereskedő, Brünn. Steiden József kereskedő, Bécs. Klein Jakab kereskedő, Bécs. Alk János birtokos, Nagyikinda. Taupel J. tartalékos hadnagy, Brezslau. Lonovits József birtokos, Makó. Heim József magánzó, Pécska. Tessényi Gyula hivatalnok, Szeged. Lion János hivatalnok, Budapest.

Három király szálloda: Hohwald Adolf pincesz, Gurahoncz Mór Ignác mészáros, Sillingya. Holzmann Dávid kereskedő, Losoncz. Barcsich Vincze kereskedő, Budapest. Marek Samu segéd, Budapest. Kelemen András kovács, Kuzágota. Kelemen Jakab építő mester, Nagyváradi. Mányi Péter kereskedő, Szapáryliget. Kerekes Albert földmives, Szentes. Halász József földmives, Szentes. Dalgics Koszta földmives, Kisoda. Vasúti szálloda: Medzohradsky Jenő törvényszéki aljegyző, Temesvár. Fajberl József cipész, Budapest. Buday Pál mérnök, Budapest. Reisner Dávid kereskedő, Algyógy. Candido Nándor gyárfelügyelő, Borosjenő.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.

LÉGTŰNETI ÉSZLELETEK.

Table with 5 columns: Date, Wind direction, Wind speed, Temperature, and Humidity. Includes data for Oct 19-25.

Table with 5 columns: Date, Wind direction, Wind speed, Humidity, and Barometric pressure. Includes data for Oct 19-25.

POSGAY LAJOS dr.

NYILTTÉR.*

Divat-áruház?

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

ALAPITTATOTT 1793-ban.

Nagy szállítmány

téli

divatos felöltőkben,

és kitűnő

jaquette-ekben,

valódi astrachan, persianer,

caracul és sealsking

gallérokban,

meglepő szép kivitelben

legolcsóbb áron kaphatók.

mély tisztelettel:

Probst Károly és Társai

Aradon.

1084

Legmagasabb kitüntetés Berlin.

Diszoklevél és aranyérem keresszettel.

Klapok Alajos

Arad legnagyobb, leglátogatottabb és legkényelmesebben berendezett és újonnan épített fényképészeti műterme.

Templom-utca (Minorita-palota.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe a legjobban berendezett

fényképészeti-műtermét,

hol minden nagyságu fényképek felelősség mellett készítettnek portarit, visit, albumin és az állandósága és szépségéről ismert platina fényképek.

Párisi művészek által készülő olaj és chromó festményeit.

Legujabban berendeztem üzletem a gyermek fényképezéshez is, melynek segélyével egy huszad másodperc alatt történik a fényképezés.

Elvállalom továbbá minden e fényképezéshez tartozó munkák cszközletését.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota udvarában van, más üzlettel össze nem tévesztetni. - Miért is kérem a fenti címet figyelembe venni.

848/1895 g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szabad kir. város gazdasági széke a város közönsége részére 1895. évben szükséges határozatlan mennyiségű lámpa-olaj és Stearin-gyertya szállítása iránt folyó évi november hó 11-én d. o. 10 órakor árlejtést tart.

Bánompénzül leteendő 50 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi okt. hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula

aljegyző.

18957/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak 58979/1895 számú rendelete nyomán ezennel közhírré tesszük, hogy Mezőhegyesen (Csanád-megye) 12 drb magyar faju bika darabonként 250 frttól 450 forintig és Tordán (Torda-Aranyos-megye) 16 drb magyar faju bika darabonként 200 frttól 350 frtig eladó.

Megjegyezzük, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszterium hajlandó szegényebb községek részére a bikákat kedvezményes áron és három egymást félevenként követő részletfizetés mellett átengedni.

Arad, 1895. szept. 28.

A városi tanács.

Főnyeremény
500.000
márka

**Sorsolási
értesítő.**

A nyeremé-
nyekért
az állam ke-
zeskedik.

Részvételre meghívás Hamburg állam jóállása mellett megindult

nagy sorsjátékokra,

melyeken

10.981,720 márka

a bizonyos nyeremény.

Ezen előnyös sorsjáték nyereményei, dacára hogy a tervezett szerint csak **112,000** darab sorsjegy van kibocsájtva, a következők:

A főnyeremény 500.000 Márka.	
Az első nyeremény 300.000 Márka.	
1	200.000
1	100.000
2	75.000
1	70.000
1	65.000
1	60.000
1	55.000
2	50.000
1	40.000
3	20.000
21	10.000
46 nyeremény	5000
106	3000
226	2000
822	1000
1325	400
20	300
132	200
132	150
38050	155
7990	134, 100, 98
7448	69, 42, 20 m.

Összesen 56,200 nyeremény és a rövidebb hónapokban részben lesz biztos a húzás.

A főnyeremény 1-ös osztálya 50.000 márkából, a 2-ik osztályban 55.000 márkára emelkedik, a 3-ikban 60.000, a 4-ikben 65.000, az 5-ikben 70.000, a 6-ikban 75.000, a 7-ikben 80.000, az első nyereménnyel 300.000, és végül 500.000 márkára emelkedik.

Az első nyereményhúzásra, mely hivatalosan lesz tudatva

az egész eredeti sorsjegy csak 3.50 frt a fél 1.75 frt a negyed 0.90 frtbakerül

A résztvevők mindnyájan kapnak tőlem az első húzás után azonnal egy hivatalos, húzási lajstromot minden felhívás nélkül.

Előlegesen ingyen a sorsjáték tervezetét az állam hozzájárulásával, világosan kitüntetve a befektetés és a nyeremény elosztását az osztályokra vonatkozólag.

A kifizetése és küldetése a nyeremény összegeknek általam eszközöltetik a legszigorúbb ellenőrzés mellett.

Megrendeléseket postautalványon vagy utánvétellel kérem eszközölni.

Ajánlatokkal tessék fordulni a fél sorsjegyet revüknek azonnal a legalább is folyó évi november 21-ig.

Tisztelettel 1040

Heckscher József,

bank- és váltóüzlete HAMBURG.

21068/1895.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a morvaországi cs. kir. helytartóság f. évi szeptember hó 14-én 34609 szám alatt kelt hirdetménye szerint Magyarország egész területéről a juhok és kecskék továbbá a ragados tüdőlobbal nem fertőzött törvényhatóságok területéről a szarvasmarhák Morvaországba csakis vasuton, csakis levágás céljából és kirakolag Brün, Holleschan, Lundenbrug, Neititschein, Nikolsburg, Mähr.-Ostran, Grossnitz, Mähr.-Schönberg, Sternberg és Mähr. Bubán városokba vihetők be.

Ily szállítványok marha levelein az állatok rendeltetési helye világosan feltüntetendő és a marhaleveleken állami állatorvos által igazolandó, hogy az állatok származási helye járványmentes, hogy az állatok megvizsgáltattak és teljesen egészségesnek találtak.

Arad, 1895 október 2-án

A városi tanács.

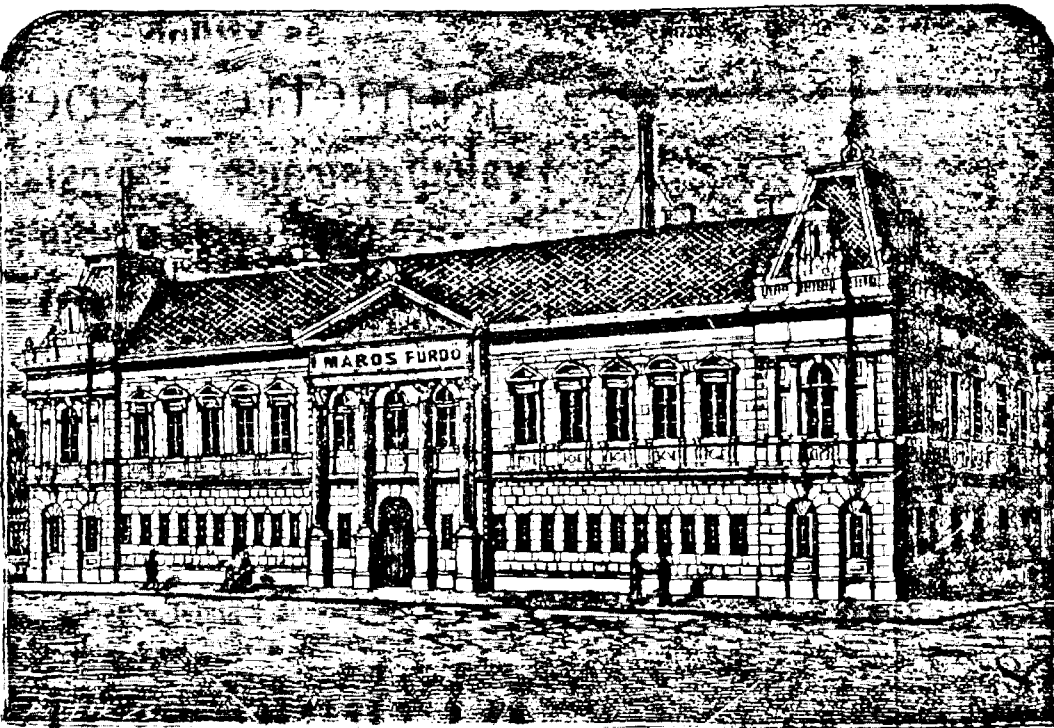
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsi-bb-
adásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgá-
sát előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát, kedves hangulatban tartja
a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a
felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle ki-
fejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal
egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A várteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak
Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Egy órák-jegy	— frt 40 kr.		
		Vas és móor-fürdő.	
		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
		10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
		Kád-fürdők.	
		Ruhával	— frt 50 kr.
		Ruha nélkül	— frt 40 kr.
		Villany-fürdő.	
		Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
		10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
		Külön ruha-díjak.	
		1 lepedő vagy palást	7 kr.
		1 törölköző	8 kr.

Pénztárnyitás nyáron reggeltől 6 órakor.
télen reggeltől 7 órakor.

A Simay-féle gőzfürdő-épületben szemelaten napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több
utcai, parkettával kikapolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A házban van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

80 — x

Hirdetmény.

Azon körülménynél fogva, hogy ez idő szerint különféle munkával túl vagyunk halmozva felkérjük az igen tisztelt légszeszfogasztó közönséget, hogy az

Auer-féle gáz-izzólámpákhoz való izzótetek

kicserélését, valamint minden másnemű hiányok megszüntetését vagy pótlását célzó óhaját, irodánkban

naponta délután 3 óráig

bejelenteni sziveskedjék, mert később ide érkező megbízásoknak már ugyanaznap megfelelnünk nem lehet.

Arad, 1895. november 1-én.

1088

Aradi légszeszvilágítási vállalat.

Szabad kézből végelárusítás.

Fleischer Jozefa csödtömegéhez tartozó **női- és gyermek-kalapok, pipere és divatáru-czikkék f. évi november hó 1-től kezdve naponta délelőtt 9 órától 12-ig, délután 2—5-ig a csödbiroság felhatalmazása alapján az üzletelviségben (Andrássy-tér 22. szám alatt) becsértéken alul is el fognak adatni.**

Dr. Tenner Pál,
ügyvéd, tömeggondnok.

13230/895. kh.

Végzés.

A város területén egy gazdátlan kutya kóborolt, mely két embert harapott meg a gyep-téren, hová lelőve kiszállított, rajta a veszettség kór állapított meg, a miért is az 1888. évi VII. t. cz. 68. §-a s a 40000/888. sz. a. magas rendelt 188. §-a alapján Arad város területén a kutyáknak köve tartását vagy szájkosárral ellátva porázon vezetését 1895. évi október hó 26-tól december hó 6-ig terjedő 40 napra elrendelem

Erről a város közönségét tudomásvétel és alkalmazkodás végett azzal értesitem, hogy a kitett idő alatt szájkosár nélkül járó kutyák elfogatni és a gyep-téren megsemmisítetténi fognak, míg a tulajdonos a hivatkozott törvény 154. §. i) pontja alapján büntetetténi fog.

Arad, 1895. október hó 26-án.

Sarlot,
főkapitány.

22890/1895.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumnak 79480/95. sz. a. kelt intézménye nyomán közhírré tesszük, hogy a szerbiai élő sertéseknek Kőbányára vasuton való behozatala a f. évi augusztus hó 10-ike óta érvényben levő behozatali tilalom hatályon kívül helyezése mellett f. évi október hó 26-tól kezdve ismét megengedtetett.

Ezen sertések a kőbányai, állami sertés veszteglőben kitöltendő nyolcz napi megfigyelési idő letelte után az általános állategészségügyi feltételek illetőleg a sertésforgalom szabályozása tárgyában fennálló rendeletek határozmányainak megtartása mellett a belföldön szabad forgalomba jöhetnek.

Arad, 1895. október 19.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy a száj- és körömfájás miatt eirendelve volt **zárlat teljesen feloldatott**, s hogy a folyó évi őszi országos vásár november hó 1-én kezdődik s öt napon át az az **1895. évi november hó 1-től 5-éig tartand.**

Arad, 1895. október 23.

Arad szab. kir. város tanácsa.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokolade gyermekeknek hatóhideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal kossoroztak. Mind az ő világrészben el van torjodva. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr Hager javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian Biztos hatású és ártalmatlan szerekből összeállított hajfestőszer. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr.
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó májfoltok eltűnésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinocéjéből. Ara 1 üvegnek 8 és frt.

Ménesi aszúbor Egy 35 centli. üveg 1 frt 50 krajczár.

Chinabor. 2% Chinin-tartalommal. Egy 30 centilliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin és vasoxýtartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centilliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengali tüzek. Füst és szag nélkül, vörösfenőr és sárga színben. Egy kl 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertya-égy, 1 drb 80 kr. 12 perczig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 perczig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violasszinben) 1 adag 1/4 literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsam. A megfagyott kezet vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle ből eredt rheumás és oszpos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhöges elleni pora mely minden féle köhöget biztosan gyógyít. Ara 40 kr.

Mindenzen gyógyszer — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Ugyancsak ezen gyógyszerárban minden vagyvisgálatra megbízásunk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

500,000 Márka

mint főnyereményt legkedvezőbb esetben nyujtja a **hamburgi nagy pénzsorsjáték**, mely az államtól engedélyezve és biztosítva van, melyeken

10,981.720
márka.

Ezek között a főnyeremény

500,000
Márka.

További nyeremények:

1 á	300000
1 á	200000
1 á	100000
2 á	75000
1 á	70000
1 á	65000
1 á	60000
1 á	55000
2 á	50000
1 á	40000
3 á	20000
21 á	10000
46 á	5000
106 á	3000
226 á	2000
822 á	1000
1325 á	400
38050 á	155

15590 á 300, 200, 150, 134, 100, 98, 69, 42, 20 Márka.

Ezen felsorolt nyeremények közül első sorban **2000** kerül sorsolására **117200** Márka összértékben.

A főnyeremény 1-ső osztálya **50.000** márkából, a 2-sodik osztályban **55.000** márkára emelkedik, a 3-ikban **60.000**, a 4-ikben **65.000**, a 5-ikben **70.000**, a 6-ikben **75.000**, a 7-ben **80.000**, az első nyeremény **300.000**, és végül **500.000** márkára emelkedik.

Az első nyereményhúzásra, mely hivatalosan lesz tudatva az egész eredeti sorsjegy csak **3,50** frt

a fél eredeti sorsjegy csak **1,75** frt a negyed eredeti sorsjegy **0,90** frtba kerül.

Mindama megbízások, melyek direkt czégünk hoz intéztetnek, vagy a **pénz előleges be-küldése vagy utalvány** vagy pedig az összeg utánvétele mellett a legnagyobb pontossággal intéztetnek el mindenki birtokába jut egy az állami czimmerrel ellátott **eredeti sorsjegyeknek.**

Rendeléseknél a szükséges hivatalos tervezetek ingyen lesznek mellékelve, melyekből a nyeremények beosztása, a különféle osztályhúzásokra, mint az illető betéti összegek láthatók és küldünk minden húzás után érdekelteinknek legnagyobb készséggel nivalatos jegyzékeket.

Kívánatra küldjük a hivatalos tervezet előlegesen betekintés végett bérmentve és kijelentjük továbbá készségesen nem tetsző sorsjegyeket az összeg visszafizetése ellenben a húzás előtt visszavevni.

A nyeremény összegek kifizetése rögtön és tervszerűleg **állami biztosíték** mellett eszközöltetik.

Gyűjtődenket már többször szerenese kísértés és érdekelteinknek már többször nagy összeget fizettünk ki u. m. **250.000, 100.000, 80.000, 60.000, 40.000** satöbbi nyereményeket.

Előre láthatólag egy ilyen **szilárd alapokra fektetett vállalatnál** mindennél élénk részvételre számithatunk és kérjük, hogy a megbízásokat és rendeléseket minél előbb eszközölhessük, minden esetre még **novemb. 15-ike** előtt eszközölni kegyeskedjenek.

Kaufmann & Simon,
bank és váltóüzlet
HAMBURG.

Mélyen tisztelt vevőinknek a belénk helyezett bizalmat megköszönve és miután házuk **évek hosszú sora óta** ismeretes, és kérjük mindazokat kik **határozottan solid pénzsorsjáték** iránt érdeklődnek és igényt tartanak arra, hogy érdekeik minden irányban megóvassanak, kéretnek direct bizalomteljesen **Kaufmann & Simon** czéghez hamburgba fordulni. — Mi semmi más czéggel összeköttetésben nem állunk, gyűjtődénk az eredeti sorsjegyek elárusításával nem bizott meg ügynököket, hanem mi, direct vevőinkkel érintkezünk, kik élvezik ez által a direct összeköttetés előnyeit. — Minden hozzánk érkező rendelés rögtön el lesz könyvelve és legpontosabban eszközölve.

1039

Uj confectio üzlet!

A nagyérdemű hölgyközönség becses figyelmébe!

Értesítjük mély tisztelettel a nagyérdemű aradi, úgy mint a vidéki mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy a mai kor minden igényeinek megfelelő

női divat és confectio üzletet mellékelve női ruha készítési vállalattal megnyitottuk.

Nálunk készen kapható, valamint mérték szerint megrendelhető a legfinomabb, az összes női szükségletekben létező úgy felső, valamint kimenő női ruhák a legjutányosabb árak mellett kaphatók és megrendelhetők, egymint:

gallérok, kepek, mantillok, bundák és szörme árak

a legelső párisi, bécsi és berlini modellek szerint.

Vidéki megrendeléseket pontosan mérték szerint eszközölünk.

A nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását kérve maradtunk

kitünő tisztelettel

Rotschild és Klein.

Arad, Vörösmarty-utca 2. sz. a.

Dr. Darányi-fele ház.

814

NAGY MENNYISÉGŰ
VÁSÁRLÁSOK, DIVATOS
KÖNYVEKKEL ÉS BETŰRAJJOKKAL
VAN
FELSZERELVE.

MŰVEKET, ARJEGYZÉKEKET,
FALRABASZÓKAT, FŐLEG
DISZMUNKÁKAT
A LEGJUTÁNYOSABB
ÁRAK MELLETT KÉSZIT.

KÖNYVKÖTÉS ZET
ÉS
PAPIRZACSKÓ-GYÁR.

TELEFON SZÁM 151.

TELEFON SZÁM 151.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Aradi és csanádi egys. vasutak palotájában. József főherceg-út 22. szám.

KÖNYVNYOMDA
ÉS
BETŰ-TÖMÖNTŐDE.

KÖNYVKÖTÉS ZET
NAGY SÜLYT FÉKTET
KÜLÖNFÉLE
DISZMUNKÁKAT
KÉSZÍTÉSÉRE.

GÁZERŐRE
BERENDEZETT
3 NAGY ÉS 1 AMERIKAI
GYORSAJTÓ.